

СЕКЦІЯ 2
УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ТА АНАЛІТИКА ДАНИХ У
СИСТЕМІ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

Блищик В.П.,
здобувач вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня
Науковий керівник – **Павелко О.В.,**
д-р екон., наук, професор
Національний університет водного господарства
та природокористування
м. Рівне

ПОТЕНЦІАЛ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ: РОЛЬ УПРАВЛІНСЬКОГО
ОБЛІКУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Сучасний розвиток будівельної галузі України відбувається в умовах високої економічної нестабільності, що обумовлено запровадженням воєнним станом. За таких обставин актуальності набуває формування потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств, що являє собою «...сукупність наявних можливостей підприємства, що залежать від рівня людського, фінансового та організаційного потенціалу, ефективність управління якими впливає на забезпечення певної ринкової частки підприємства» [1]. Одним із ключових чинників його формування є ефективно організована система управлінського обліку, яка забезпечує керівництво релевантною інформацією для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Потенціал конкурентоспроможності будівельного підприємства формується під впливом багатьох факторів, серед яких важливе місце займають ефективність використання ресурсів, рівень контролю витрат, якість управління проектами, здатність до інноваційного розвитку та швидкість адаптації до змін зовнішнього середовища. У цьому контексті управлінський облік виступає не лише інструментом внутрішнього контролю, а й важливим елементом стратегічного управління підприємством. Будівельна галузь характеризується низкою специфічних особливостей, які істотно впливають на організацію управлінського обліку та формування потенціалу конкурентоспроможності підприємств. До таких особливостей належать тривалий виробничий цикл, висока матеріаломісткість будівельних робіт, значна вартість проєктів, територіальна розгалуженість об'єктів будівництва та ін. За таких умов ефективно управління витратами, доходами та фінансовими результатами

стає необхідною передумовою забезпечення конкурентних переваг підприємства.

Особливої актуальності питання розвитку потенціалу конкурентоспроможності набули в умовах воєнного стану. Після різкого скорочення обсягів будівельних робіт у 2022 р. галузь поступово адаптується до нових умов господарювання, однак зростання вартості будівельних матеріалів, енергоносіїв, логістичних послуг і дефіцит кваліфікованих кадрів суттєво ускладнюють діяльність підприємств. У цих умовах управлінський облік повинен забезпечувати оперативний контроль за витратами, аналіз відхилень від кошторисів, оцінку ефективності використання ресурсів та прогнозування фінансових результатів діяльності [2].

Важливим інструментом підвищення потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств є удосконалення системи калькулювання собівартості будівельної продукції. Значна частка матеріальних витрат, витрат на експлуатацію будівельної техніки та загальновиробничих витрат потребує детального аналітичного обліку за окремими об'єктами будівництва, етапами виконання робіт і центрами відповідальності. Використання сучасних методів калькулювання витрат (ABC-костингу, таргет-костингу) сприяє більш точному визначенню собівартості та підвищенню ефективності використання ресурсів.

Однією з проблем функціонування управлінського обліку залишається фрагментарність інформаційних потоків та недостатній рівень автоматизації обліково-аналітичних процесів. Нерідко інформація про витрати, доходи та результати діяльності формується окремими структурними підрозділами без належної інтеграції, що своєю чергою ускладнює процес прийняття управлінських рішень. Формальний підхід до бюджетування та недостатня аналітичність внутрішньогосподарської звітності також негативно впливають на ефективність управління підприємством і дещо знижують його конкурентоспроможність.

Суттєвий вплив на розвиток потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств має цифровізація управлінського обліку. Впровадження ERP-систем, ВІ-технологій та сучасних інформаційно-аналітичних платформ забезпечує інтеграцію процесів обліку, планування, аналізу та контролю. Використання цифрових рішень дозволяє здійснювати моніторинг витрат у режимі реального часу, оперативно виявляти відхилення, формувати аналітичні звіти та прогнозувати фінансові результати діяльності підприємства. Це підвищує якість управлінської інформації та сприяє зміцненню фінансової стійкості суб'єктів будівельної галузі. Важливим напрямом розвитку системи управлінського обліку є створення центрів відповідальності. Доцільним є формування секторів бюджетного планування, аналітичного обліку витрат і доходів,

внутрішньогосподарського контролю та аналізу управлінських рішень. Така організація сприятиме підвищенню прозорості витрат, покращенню контролю за реалізацією будівельних проєктів та ефективнішому використанню ресурсного потенціалу підприємств.

Отже, потенціал конкурентоспроможності будівельних підприємств значною мірою залежить від ефективності організації управлінського обліку, який в сучасних умовах трансформується у стратегічний інструмент управління, що забезпечує інформаційну підтримку процесів планування, контролю, аналізу та прийняття рішень. Впровадження сучасних методів калькулювання витрат, цифрових технологій, систем бюджетування та центрів відповідальності сприятиме зміцненню конкурентних позицій будівельних підприємств в умовах воєнної економіки.

Список використаних джерел

1. Кривоберець М.М. Потенціал конкурентоспроможності підприємства та його роль в ринкових умовах господарювання. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 50 (2). С. 49-52. DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.50-38>.

2. Павелко О.В. Пахут А.В. Управлінський облік будівельних підприємств: проблематика запровадження та функціонування в умовах сьогодення. *Вісник НУВГП*. 2025. Вип. 4(112). С. 440-456. DOI: <https://doi.org/10.31713/ve4202533>.

Бровко В.С.,

3 курс, група МЗД-11дск

Науковий керівник – **Ковтун Е.О.,**

канд. екон. наук, доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

м. Вінниця

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ТОВАРНИМИ ЗАПАСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ

Управління товарними запасами на підприємстві оптової торгівлі нині вже не зводиться лише до технічної частини операційної діяльності, а виступає одним із важливих чинників стійкості бізнесу. Саме тому важливо показати, як у сучасних умовах мають поєднуватися облік, аналітика, логістика й цифрові рішення, щоб запаси не перетворювалися ні на заморожений капітал, ні на джерело дефіциту. Для оптової торгівлі ця проблема особливо гостра, бо тут товарний запас одночасно виконує функцію ресурсу продажу, елемента сервісу і фінансового активу, а отже